

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Wstęp	17

Rozdział 1

Struktura i kanały nadzoru partyjnego nad nauką historyczną w ZSRR i krajach „wspólnoty socjalistycznej”	29
Partyjne instytucje zarządzania nauką	34
Placówki dyplomatyczne ZSRR w Polsce i ich rola w informowaniu KC WKP(b)/KPZR o sytuacji w kraju oraz sprawowaniu kontroli nad nauką	41
Mechanizmy podejmowania decyzji	54

Rozdział 2

Kontakty historyków Polski i ZSRR oraz nadzór polityczny nad wymianą naukową w pierwszych latach powojennych	61
Nadzór nad współpracą i kontaktami naukowymi	73
Działalność historyczno-propagandowa w Polsce	78
Wymiana fachowej literatury historycznej w ramach kontaktów indywidualnych	89
Sprawa współpracy Borisa Grekowa z „Czasopismem Prawno-Historycznym”	93
Instytucjonalna wymiana historycznej literatury naukowej	94
Pierwsze wizyty sowieckich historyków w Polsce	96

Rozdział 3

Powstanie ośrodka naukowego zajmującego się problematyką historii Polski w ZSRR: Instytut Słowianoznawstwa i „nowy ruch słowiański”	103
Wyprawa do krajów bałkańskich	111
Kongres Sławistów 1948 roku	124
Zmierzch „nowego ruchu słowiańskiego”	128

Rozdział 4

Historia i ideologia w ZSRR: uwarunkowania praktyki	131
„Проработачные кампании” w ZSRR drugiej połowy lat 40. i początku lat 50.	145
Obiektywizm burżuazyjny i kosmopolityzm w sowieckiej nauce historycznej.	147
„Obiektywizm burżuazyjny” w Instytucie Słowiańszczyzny	151
Walka z „kosmopolityzmem” i „obiektywizmem burżuazyjnym” w Polsce	154
I Kongres Nauki Polskiej i Konferencja Metodologiczna Historyków Polskich w Otwocku – rola Moskwy	157

Rozdział 5

Partyjna nauka historyczna w ZSRR i w Polsce	171
System partyjnej edukacji historycznej w ZSRR	172
KC WKP(b) i początki polskiej historycznej nauki partyjnej	178
Rok 1950 – zwiększona aktywność historyków partyjnych.	184
Propozycje Tadeusza Daniszewskiego i ich efekty	185
Pierwsze kroki – Instytut Kształcenia Kadr Naukowych	189
Próby wypracowania w partyjnych instytucjach historycznych sowieckiej wersji najnowszej historii Polski	193
Problem Komunistycznej Partii Polski a kontakty polskiej i sowieckiej partyjnej nauki historycznej	197
Próba napisania „Krótkiego kursu historii PZPR”	205
Komunistyczna Partia Zachodniej Białorusi i Komunistyczna Partia Zachodniej Ukrainy w partyjnej narracji historycznej	208

Rozdział 6

Wpływ zmian w ZSRR na sytuację w Polsce w latach 1953–1956 ...	213
Okres „перенастройки”	213
Rewolucja 1905 roku – nowy temat badawczy	220
Obawy Moskwy przed rozszerzeniem współpracy	223
Działalność rewizjonistyczna w humanistyce polskiej – reakcja Moskwy	227
Instytut Polsko-Radziecki	233

Rozdział 7

Tworzenie marksistowskiej <i>Истории Польши</i> : wiedza „objawiona” a wiedza empiryczna	240
Marksistowska synteza państw słowiańskich.	240
Pierwszy tom <i>Истории Польши</i> – porażka wizerunkowa	256

Dyskusje i problemy podczas omawiania drugiego tomu sowieckiego podręcznika	261
Dyskusja wokół trzeciego tomu <i>Истории Польши</i> jako odbicie procesów demokratyzacji nauki historycznej w Polsce	264

Rozdział 8

Udostępnianie zbiorów archiwalnych w polityce Moskwy	273
Regulacje dotyczące dostępu do archiwów w ZSRR	275
Archiwum Kominternu i badania nad historią polskiego ruchu komunistycznego	289
Problem „ <i>перемещенных</i> ” archiwów i „ <i>трофейных</i> ” polskich dokumentów	297

Rozdział 9

Fundamentalne projekty edycji źródłowych	301
Publikacja dokumentów dotyczących powstania styczniowego ...	304
Dokumenty dotyczące historii stosunków polsko-sowieckich.....	315

Rozdział 10

Kontakty naukowe w latach 1957–1964. Powstanie Komisji Historyków ZSRR i Polski	325
Zwiększenie wymiany naukowej między ZSRR i PRL	325
Próby intensyfikacji wymiany naukowej z ZSRR – Adam Schaff ..	328
Komisja Historyków Polski i ZSRR	334

Rozdział 11

Od triumfu do upadku Nikity Chruszczowa: historia w relacjach międzypartyjnych PZPR i KPZR (1957–1964)	345
Problem oceny II wojny światowej.	353
Ziemie wschodnie, powstanie warszawskie	356
Propagandowe wykorzystywanie uroczystości historycznych.....	358
Polityka wydawnicza	361
Armia Krajowa i Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie.....	366
Polityka Moskwy wobec zjazdów historyków polskich	369
Moskwa wobec ideologicznej ofensywy PZPR: nauka historyczna ..	373

Zakończenie	381
--------------------------	-----

Bibliografia	384
Резюме	405
Summary	409
Indeks nazwisk	411